

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ (Τ.Ε.Ι.)
ΤΜΗΜΑ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ**

**Η Αισθητική και η σχέση της με τα προβλήματα
ομάδων πληθυσμών με ειδικές ανάγκες**

Επόπτρια: Πέππα Μαρία

Πτυχιακή Εργασία της:

Κωστοκανέλλη Μαρίας

Θεσσαλονίκη 1997

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. Εισαγωγή

- Πολιτεία και άτομα με ειδικές ανάγκες
 - 1. Ειδική αγωγή - Ειδικό σχολείο
 - α. Εισαγωγή
 - β. Τρόποι λειτουργίας - σκοποί ειδικών σχολείων - Πλεονεκτήματα - Μειονεκτήματα σε σχέση με κανονικά σχολεία
- Αγωγή και εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην Ελλάδα
 - Γενικές διαπιστώσεις - Σύγχρονες τάσεις-προοπτικές
- Εκπαίδευση τυφλών ατόμων
 - Αναπηρίες
 - Τυφλότητα
 - Ενέργειες συναισθηματικής ανάπτυξης
- Κοινά χαρακτηριστικά καθυστερημένων ατόμων που δεν τους αποδίδονται συνήθως
- Η τέχνη ως μέσο θεραπευτικό

B. Η συμβολή της τέχνης και της αισθητικής αγωγής με τον αρμογικό συνδυασμό της τεχνικής και της ανθρωπιστικής μορφώσεως.

- Γενική μόρφωση και αισθητική αγωγή
 - Κύκλος αισθητικών και καλλιτεχνικών μαθημάτων
- Η συμβολή της τέχνης και της αισθητικής αγωγής για την απόκτηση ολοκληρωμένης γενικής μόρφωσης
 - Η τέχνη ως παράγοντας γενικής μόρφωσης
 - Η αποστολή της αισθητικής αγωγής στα σχολεία γενικής μόρφωσης
- Το ωραίο και η τέχνη ως παράγοντες μόρφωσης
 - Το ωραίο και η μορφωτική του αξία
 - Η έννοια του ωραίου

- Η εξέλιξη των περί ωραίου αντιλήψεων
- Η αισθητική στάση του ανθρώπου έναντι του ωραίου
- Τα είδη του ωραίου
- Το φυσικό ωραίο

Γ. Εικαστικές δραστηριότητες στην εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές ανάγκες

- Στόχοι των εικαστικών δραστηριοτήτων
- Εικαστικά και γραφή
- Μεθοδολογία των εικαστικών δραστηριοτήτων

Δ. Μουσικοθεραπεία στην αισθητική περιποίηση

- Η αρχή της μουσικοθεραπείας
- Η μουσική για την αισθητική περιποίηση
- Ήχος και επαφή
- Επίδραση στα όργανα

Ε. Ψυχολογική επίδραση μεθόδων φροντίδας

- Η διαδικαστικότητα της συνάντησης
- Η συνομιλία, ο διάλογος
- Η πραγματική κούρα και θεραπεία
- Η ψυχοσύνθεση

ΣΤ. Χαρακτηριστικά της καλής ακρόασης

- Η ουσιαστική επικοινωνία
- Η γλώσσα του σώματος
- Κινήσεις που υποδηλώνουν τις σκέψεις
- Η σωστή στάση
- Κινητική

Z. Το μυστήριο των χρωμάτων

- Εξισορρόπηση αρνητικών διαθέσεων
- Το μυστήριο των χρωμάτων πηγές ισορροπίας και ζωής
- Το φαινόμενο της αντίληψης
- Το μακιγιάζ και οι χρωματικές ενέργειες

H. Η συνεισφορά της αισθητικής στην αλκοολική γυναίκα

- Η φροντίδα της αισθητικού
- Ψυχολογία των ασθενών
- Το δέρμα της αλκοολικής γυναίκας
- Το μακιγιάζ
- Η σχέση της αισθητικής με τις αλκοολικές γυναίκες

Θ. Αισθητική φροντίδα για την τρίτη ηλικία

- Γήρανση και αισθητική
- Τι σχέση έχει η γήρανση με την κοσμετολογία

"Αισθητική και η σχέση της με τα προβλήματα ομάδων πληθυσμού με ειδικές ανάγκες"

A. Εισαγωγή

Συμβαίνει συχνά σε όλους μας, καθώς περπατούμε στο δρόμο ή βρισκόμαστε σε δημόσιους χώρους, στη γειτονιά, σε πλατείες, καταστήματα κλπ. να συναντούμε κάποια άτομα "διαφορετικά" από μας, "μειονεκτικά" ή "ανάπηρα", όπως συνηθίζουμε να τα αποκαλούμε. Επιστημονικά, τα άτομα αυτά χαρακτηρίζονται ως "άτομα με ειδικές ανάγκες". Ο όρος "άτομα με ειδικές ανάγκες" αναφέρεται σε άτομα με νοητική υστέρηση, με δυσκολίες ανάπτυξης, με σωματικές αναπηρίες και με άλλες αδυναμίες που σχετίζονται με την ηλικία (Louis Ravitz, 1992).

Ο "ιδιαίτερος" χαρακτηρισμός αυτών των ειδικών ατόμων, των ατόμων με κάποια διαφορετικότητα, είναι σίγουρα ένα από τα πολυσυζητημένα θέματα σε επιστημονικό και μη επίπεδο. Το πρόβλημα αυτό, της λεγόμενης "ετικετοποίησης", αγγίζει σίγουρα και τα παιδιά με ειδικές ανάγκες τα οποία "κουβαλάνε" σαν κληρονομιά από το παρελθόν μια σειρά από χαρακτηρισμούς, δείγματα της κοινωνικής μας απόρριψης και αδιαφορίας. Αναφέρουμε κάποιους από αυτούς τους αρνητικούς, άδικους και αταίριαστους πραγματικά χαρακτηρισμούς. Έτσι μέχρι τώρα είχαμε "Ανώμαλα, προβληματικά, αποκλίνοντα, απροσάρμοστα, υπολειπόμενα και - αλίμονο - διαφορετικά παιδιά".

Άτομα με ειδικές ανάγκες ίσως να υπήρξαμε όλοι σε μια περίοδο της ζωής μας. Με τον ίδιο τρόπο, λοιπόν, που ικανοποιήσαμε τις δικές μας ανάγκες, θα ικανοποιήσουμε και τις ειδικές ανάγκες των ατόμων αυτών, είτε εκπαιδευτικές είναι αυτές, είτε κοινωνικές είτε (γιατί όχι) καθαρά προσωπικές. Και όλα αυτά, στα πλαίσια μιας καθολικής κοινωνικής δικαιοσύνης, με βάση τις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της παροχής ίσων εκπαιδευτικών ευκαιριών σε όλα τα άτομα.

Με κριτήριο τη φυσική τους κατάσταση και τη γενική τους συμπτωματολογία, αναφέρονται κάποιες πιο ειδικές κατηγορίες ατόμων με ειδικές ανάγκες:

- 1) Άτομα με σωματικές αναπηρίες
- 2) Άτομα που πάσχουν από χρόνιες παθήσεις
- 3) Άτομα με ψυχικές ασθένειες
- 4) Άτομα με ψυχοσωματικές ασθένειες
- 5) Άτομα με διανοητική καθυστέρηση
- 6) Άτομα με διαταραχές λόγου
- 7) Συνδυασμοί δύο ή περισσότερων κατηγοριών που αναφέρθηκαν (Δημ. Μαυτές, 1987).

Από την άλλη μεριά, σε ό,τι αφορά το ρόλο της κοινωνίας στην εξέλιξη των ειδικών ατόμων, και στις μέρες μας, όπως και σε παλαιότερες εποχές, η αντιμετώπιση της πνευματικής ή σωματικής αναπηρίας, δηλαδή το αν τα ειδικά άτομα θα απομονωθούν σε κάποιο ίδρυμα, όπου θα στερηθούν και τα τελευταία ερεθίσματα, ή το αν θα δεχθούν την κατάλληλη θεραπευτική αγωγή σε σύγχρονα σχολεία - θεραπευτήρια, ή το αν θα μπορέσουν να βρουν κάποια απασχόληση, ή το αν θα γίνουν αποδεκτά από το κοινωνικό σύνολο ως άτομα με ξεχωριστά προβλήματα, και συγκεκριμένα δικαιώματα στη ζωή, θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τη στάση της κοινωνίας απέναντι στην αναπηρία.

Η αρνητική στάση (απομόνωση, αδιαφορία για τα προβλήματα των ειδικών ατόμων κ.ά.) των μελών ή της πλειοψηφίας των μελών μιας κοινότητας είναι σε θέση να εμποδίσει και να ανατρέψει και την πιο φιλότιμη και συστηματική προσπάθεια που γίνεται, για να βελτιωθεί το επίπεδο των ειδικών ατόμων και να καλυτερέψουν οι δυνατότητες επιβίωσής τους (Μ. Νισσόπουλος, 1981).

Η ζωή γενικά, η ζωή μέσα στην κοινότητα και η εξέλιξη είναι αναφαίρετο δικαίωμα κάθε ανθρώπου, κάθε παιδιού - και ατόμων γενικότερα - με ειδικές ανάγκες. Η "Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τα Δικαιώματα των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες" που υιοθετήθηκε στις 9 Δεκεμβρίου 1975, διατυπώνει ξεκάθαρα αυτή την αρχή. Το άρθρο 9 της Διακήρυξης αναφέρει ότι τα "ανάπηρα άτομα - όπου ο όρος "ανάπηρος" περιλαμβάνει τα άτομα που είναι

λειτουργικώς περιορισμένα ως προς τις φυσικές και διανοητικές τους ικανότητες - έχουν το δικαίωμα να ζουν με τις οικογένειές τους ή με τους θετούς γονείς τους και να συμμετέχουν σε οποιαδήποτε κοινωνική, δημιουργική ή ψυχαγωγική δραστηριότητα. Αυτό το άρθρο, αν και αφορά τα ειδικά άτομα κάθε ηλικίας ωστόσο δίνει περισσότερη έμφαση στα παιδιά, τους εφήβους και τους νεαρούς ενήλικες (L. Rovitz, 1992).